

The Megatrends Series

Part 1

Marketingcommunicatie

FEBRUARI 2025

Geopolitieke fragmentatie

Beleggen in een multipolaire wereld

Ken Van Weyenberg

Head of Client
Portfolio Management

Johan Van Der Biest

Global Head
of Thematic Equities

Na decennia van liberale globalisering komt de wereld in een nieuwe structurele fase. Het tijdperk van globalisering onder leiding van de VS maakt plaats voor een wereld die wordt gekenmerkt door toenemende machtsconcurrentie, economisch nationalisme en toenemende geopolitieke spanningen. Handelsoorlogen, verschuivende energieallianties en nationale industriebeleidslijnen zijn niet langer eenmalige gebeurtenissen, maar zijn structurele kenmerken van de wereldeconomie geworden. Voor beleggers betekent dit **een kritieke verschuiving**: de geopolitieke context bepaalt in toenemende mate de economische groei op lange termijn en veroorzaakt marktherschikkingen. Deze verschuiving verschilt per regio. In Europa heeft de geopolitieke fragmentatie het streven naar strategische autonomie versterkt - niet als isolationisme, maar als een pragmatische poging om energie, technologie en industriële veerkracht veilig te stellen.

Binnen Candriams Thematic 2.0 kader komt **geopolitieke fragmentatie naar voren als een structurele kracht**. Het creëert een duurzame, langdurige vraag naar veerkracht in belangrijke sectoren, waaronder infrastructuur, energie, defensie en kritieke materialen. Gebeurtenissen zoals de inval van Rusland in Oekraïne en de technologische ontkoppeling tussen de VS en China laten zien hoe schokken snel **structurele verschuivingen op lange termijn kunnen worden**, waardoor risico's en kansen op de wereldmarkten opnieuw worden gedefinieerd.

In deze paper verkennen we de uitdagingen en dynamiek waarmee we worden geconfronteerd, waarom

geopolitiek er nu toe doet voor beleggers, de **maatschappelijke relevantie en economische materialiteit** van deze nieuwe megatrend, en de **kansen** die voortvloeien uit deze nieuwe geopolitieke realiteit.

Een andere kijk op globalisering

Vandaag de dag geven toenemende spanningen tussen grote (economische en politieke) machten, technologische concurrentie en milieu-uitdagingen een nieuwe vorm aan de wereldeconomie. Extreem weer, watertekorten en de strijd om hulpbronnen zouden tegen 2030 meer dan een miljard mensen van woonplaats kunnen doen veranderen, wat extra migratie- en conflictrisico's met zich meebrengt. Als gevolg daarvan richten overheden en beleggers zich meer dan ooit op veerkracht, waardoor de wereld een nieuw tijdperk ingaat.

Mondiale toeleveringsketens onder druk

Enkele jaren geleden had de verschuiving van vraag en aanbod in de Covid 19 al gevolgen voor de wereldwijde toeleveringsketens, wat grote schade veroorzaakte in de productie-, transport- en logistieke sectoren. Vandaag de dag dwingen handelsconflicten, vooral tussen de VS en China, samen met technologische vooruitgang, landen om hun toeleveringsketens te herzien. Naties willen controle over kritieke gebieden zoals halfgeleiders, artificiële intelligentie en industriële technologieën. Strategische onafhankelijkheid is niet langer optioneel; het is noodzakelijk voor zowel economisch concurrentievermogen als nationale veiligheid. Volgens McKinsey¹, **kan tegen 2035 meer dan 30% van de wereldhandel verschuiven van de ene handelscorridor naar de andere** doordat bedrijven hun toeleveringsketens herzien met het oog op veerkracht. Dit is geen cyclische aanpassing, maar een structurele transformatie.

Halfgeleiders zijn hier een goed voorbeeld van: de

Amerikaanse CHIPS and Science Act trekt 52 miljard dollar² uit om de binnenlandse chipfabricage te stimuleren, terwijl de EU Chips Act 43 miljard euro³ aan publieke en private investeringen mobiliseert. Samen illustreren deze initiatieven onder andere Europa's poging om strategische autonomie om te zetten in industriële capaciteit - het diversifiëren van toeleveringsketens en het versterken van soevereiniteit in essentiële technologieën.

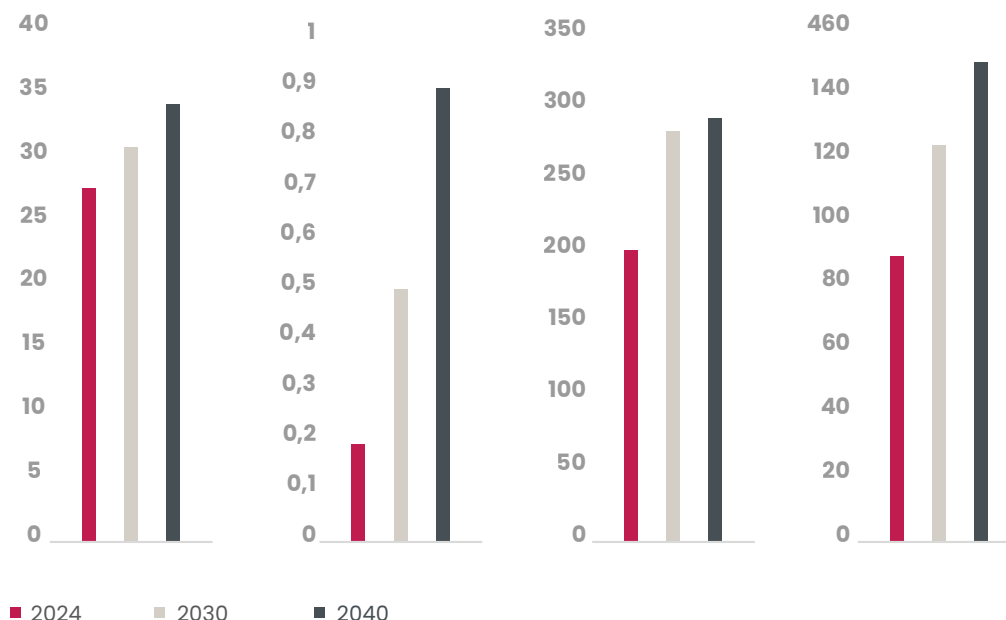
Kritische mineralen zoals lithium, kobalt en zeldzame aardmetalen zijn nu erg gewild, omdat ze essentieel zijn voor elektrische voertuigen, batterijen en hernieuwbare energie. Het Internationaal Energieagentschap (IEA) voorspelt dat **de vraag naar kritieke grondstoffen - zoals lithium, kobalt en nikkel - tegen 2040 vele malen groter zou kunnen worden**, voornamelijk als gevolg van het gebruik van elektrische voertuigen en de uitbreiding van hernieuwbare energie.

1 - Bron: [How shifts in trade corridors could affect business | McKinsey](#)

2 - Bron: Amerikaanse Ministerie van Handel (NIST)

3 - Bron: De Europese Commissie

Figure 1: Geschatte vraag naar kritieke mineralen

Bron: Candriam, International Energy Agency

In reactie hierop investeert de Amerikaanse Inflation Reduction Act \$ 369 miljard⁴ in schone energie, energie-efficiëntie en de veerkracht van de binnenlandse toeleveringsketen voor deze kritieke materialen.

Ondertussen is de EU-wet inzake kritieke grondstoffen erop gericht om tegen 2030 een duurzame bevoorrading veilig te stellen, waarbij wordt gestreefd naar 10% binnenlandse winning, 40% binnenlandse verwerking en 25% recycling van strategische grondstoffen, terwijl de afhankelijkheid van één enkele externe bron wordt

beperkt. Vandaag de dag is Europa nog steeds sterk afhankelijk van andere landen zoals China en Chili voor de levering van lithium en andere cruciale zeldzame aardmetalen. Landen investeren in lokale productie en verwerking om zowel economisch voordeel als duurzamere toeleveringsketens te krijgen.

4 - Bron: [Amerikaanse Ministerie van Financiën](#)

Een nieuw tijdperk van grootmachtpolitiek

Vandaag de dag is dat systeem echter aan het verzwakken. Het systeem voor geschillenbeslechting van de WTO is sinds 2019 effectief verlamd, de WHO werd geconfronteerd met geloofwaardigheidsproblemen tijdens de Covid-19 pandemie en de VN-Veiligheidsraad raakt steeds meer in een impasse door conflicten zoals die in Oekraïne en Gaza. Deze ontwikkelingen onderstrepen de **afnemende invloed van multilaterale organisaties** en de opkomst van een multipolaire wereld.

De afgelopen jaren is deze door de VS geleide orde verzwakt en zijn de mondiale onevenwichtigheden toegenomen. Toenemende politieke spanningen, economische fragmentatie en populistische bewegingen laten zien dat het oude systeem aan het vervagen is. Overgangen in de mondiale economische orde, vaak

"regimeverschuivingen" genoemd, zijn vaak verstorend. Net zoals het einde van de Koude Oorlog onrust, nieuwe conflicten en onzekerheid voor de markten met zich meebracht, creëert de huidige verschuiving **naar grootmachtpolitiek** een periode van instabiliteit en verandering waar beleggers voorzichtig doorheen moeten navigeren.

Van globalisering naar fragmentatie - verschuivende beginselen van de wereldorde

De evolutie van de wereldorde illustreert een bredere verschuiving van wereldwijde integratie naar veerkracht en autonomie. Strategische onafhankelijkheid in belangrijke domeinen - waaronder energie, materialen, technologie en defensie - is een bepalend kenmerk van deze overgang geworden en heeft de principes die de globalisering de afgelopen decennia hebben geschraagd, een nieuwe vorm gegeven.

Principe	2005 (Globalisering)	2025 (Fragmentatie)
Globalisering	Integratie en open toeleveringsketens (d.w.z. de toetreding van China tot de WTO in 2001)	Regionalisering en strategische autonomie
Vrije handel	Liberalisering van de handel (NAFTA, WTO-lidmaatschap)	Industriebeleid en grondstoffennationalisme
Multilaterale instellingen	Door IMF/WTO geleid bestuur dat het op de VS gerichte mondiale systeem versterkt	Bilaterale allianties en regionale blokken
Liberalisering van de markt	Deregulering en privatisering	Strategische staatsinterventie (US CHIPS Act, Green Deal, ...)
Onderlinge afhankelijkheid van energie	Wereldwijde energiemarkten belangrijker dan zelfvoorziening	Hernieuwbare energie en regionale zelfvoorziening

Bron: Candriam

De gevolgen van geopolitieke fragmentatie

Geopolitieke fragmentatie heeft verstrekende gevolgen voor de economie, de maatschappij en het milieu.

Economisch gezien, bijvoorbeeld, stimuleert reshoring de productie-uitgaven in de VS (de bouwuitgaven in de VS zijn alleen al in de afgelopen twee jaar verdubbeld en zullen in 2024 meer dan 200 miljard dollar per jaar bedragen)⁵, en bedrijven over de hele wereld verplaatsen hun productie ook dichterbij huis.

Figure 2: Opleving van de uitgaven in de Amerikaanse industriële bouw

Bron: Candriam, Bloomberg

Het Reshoring Initiative schat dat **25% van de wereldhandel in de komende drie jaar verplaatst zou kunnen worden**, wat wijst op een aanzienlijke verschuiving in de richting van reshoring. Reshoring kan een belangrijke economische motor zijn, omdat het de creatie van binnenlandse banen en industriële groei stimuleert. Investerings in gemoderniseerde energienetwerken, transportnetwerken en digitale infrastructuur versterken de economische veerkracht en stellen landen in staat om externe schokken op te vangen.

Vanuit maatschappelijk oogpunt zijn investeringen in lokale industrieën en infrastructuur cruciaal voor de veerkracht van de samenleving. Als reactie hierop helpen lokale industrieën en investeringen in infrastructuur gemeenschappen om weerbaarder te worden tegen wereldwijde verstoringen en om de afhankelijkheid van politiek gevoelige regio's te verminderen. Het ondersteunen van kritieke sectoren versterkt ook de democratische instellingen door de afhankelijkheid van geopolitiek gevoelige regio's te beperken.

Tot slot zijn de gevolgen voor het milieu complexer. Een stijgende vraag naar kritieke mineralen kan ecosystemen bedreigen als de winning niet gereguleerd is, maar door de inkoop en productie af te stemmen op de ESG-

5 - Bron: U.S. Census Bureau's Monthly Construction Spending report, decembre 2024

criteria kan een verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen worden aangemoedigd. Beleggers erkennen in toenemende mate dat deze gevolgen zich kunnen voordoen in de economie, de maatschappij en het milieu, elk met **unieke uitdagingen en kansen** voor overheden en beleggers.

Wat dit betekent voor beleggers

Geopolitieke fragmentatie verandert het wereldwijde beleggingslandschap en creëert zowel uitdagingen als kansen.

Defensie en nationale stabiliteit zijn nu topprioriteiten, met **wereldwijde uitgaven voor lucht- en ruimtevaart, cyberbeveiliging en bewakingstechnologieën die naar verwachting meer dan 2 biljoen dollar zullen bedragen** in het komende decennium. Overheden investeren veel om grenzen, infrastructuur en digitale systemen te beschermen, wat nieuwe groeimogelijkheden creëert voor bedrijven in deze sectoren.

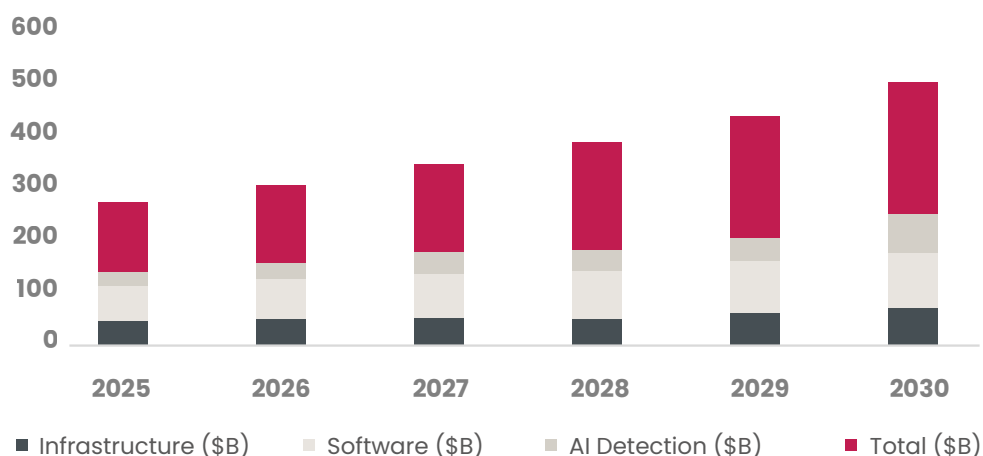
Tegelijkertijd versnelt de **reshoring van strategische industrieën**. Halfgeleiders, farmaceutische producten en componenten voor hernieuwbare energie worden dichterbij huis gebracht nu landen de kwetsbaarheid van hun toeleveringsketen proberen te verminderen. De verplaatsing van de wereldhandel in de komende jaren duidt op een aanzienlijke boom in de lokale productie. Voor beleggers opent dit mogelijkheden in industriële apparatuur, automatisering en regionale logistieke netwerken.

Onafhankelijkheid van energie en hulpbronnen is een andere drijvende kracht. Landen diversifiëren hun energie-import, investeren in hernieuwbare energie en verzekeren zich van kritieke mineralen zoals lithium,

kobalt en zeldzame aardmetalen, die essentieel zijn voor batterijen, elektrische voertuigen en groene technologieën. Het Internationaal Energieagentschap verwacht dat de vraag naar deze materialen tegen 2040 4x tot 6x zo groot zal zijn. De wereldwijde race om deze materialen creëert een miljardenmarkt in mijnbouw, verwerking en duurzamere en veerkrachtigere toeleveringsketens. Bedrijven die efficiëntie combineren met duurzame inkoop zijn bijzonder goed gepositioneerd om hiervan te profiteren.

Ook **cyberbeveiliging** is een kernelement van nationale veerkracht geworden. Nu cyberaanvallen op kritieke infrastructuur exponentieel toenemen, groeit de markt voor beveiligde IT-systemen, versleutelde communicatie en AI-gestuurde detectie van bedreigingen. Volgens Grand View Research zal de wereldwijde markt voor cyberbeveiliging in 2030 meer dan 500 miljard dollar bedragen. Overheden en bedrijven beschouwen cyberbeveiliging als een strategische investering, waardoor de vraag naar innovatieve oplossingen op de lange termijn toeneemt.

Figure 3: De markt voor cyberbeveiliging zal tegen 2030 500 bn \$ bereiken

Bron: Candriam, Grand View Research

De transitie van Europa biedt een kans die zich maar één keer per generatie voordoet

Europa neemt ook concrete stappen om **strategische autonomie op te bouwen**, en probeert zo de externe afhankelijkheid te verminderen en tegelijkertijd innovatie en industrieel leiderschap te stimuleren. Europa's plan voor industriële renaissance van voormalig ECB-president Mario Draghi heeft initiatieven zoals de EU Chips Act, RePowerEU en Horizon Europe versterkt. Deze initiatieven zorgen voor aanzienlijke middelen ter versterking van belangrijke sectoren zoals energie, technologie en gezondheidszorg. Met inbegrip van bredere Europese programma's - zoals REarm Europe, InvestEU en onderdelen van NextGenerationEU - bedraagt de totale financiering in verband met strategische autonomie meer dan 1,5 biljoen euro. Dit beleid, naast vergelijkbare inspanningen in de VS en Azië, markeert een wereldwijde verschuiving naar door de staat ondersteunde veerkracht.

Voor beleggers creëert dit een duidelijker kader om kansen op lange termijn te identificeren in infrastructuur, strategische industrieën, defensie en kritieke materialen.

In de praktijk vertaalt dit zich in tastbare beleggingsthema's. Gemoderniseerde energie- en transportnetwerken bieden zowel economische veerkracht als groeipotentieel. Defensie- en cyberbeveiligingsbedrijven profiteren van de stijgende overheidsbudgetten en het strategische belang. Mijnbouw en verwerking van kritieke mineralen bieden, wanneer ze afgestemd zijn op duurzaamheidsnormen, een unieke combinatie van financieel rendement en impact op duurzaamheid. Door zich op deze sectoren te richten, kunnen beleggers groei realiseren in een wereld die steeds meer wordt gekenmerkt door geopolitieke fragmentatie en tegelijkertijd stabiliteit, veerkracht en een duurzame toekomst ondersteunen.

Candriam richt zich op bedrijven die veerkracht, innovatie en duurzaamheid combineren en biedt zo blootstelling aan invloedrijke langetermijntrends die in toenemende mate worden gevormd door geopolitieke fragmentatie.

Conclusie en kernboodschappen

Geopolitieke fragmentatie is een megatrend die de risico's en kansen in alle sectoren verandert. Voor beleggers biedt het een routekaart: zich richten op veerkracht, de groei van strategische sectoren vastleggen en beleggen in bedrijven die innovatie en duurzaamheid afstemmen op de nieuwe geopolitieke realiteit.

Strategische autonomie is een wereldwijde trend. Europa, de VS, Japan en India voeren een grootschalig industriebeleid (Horizon Europe, RePowerEU, Chips Acts, Inflation Reduction Act). Voor beleggers biedt dit een transparant en duurzaam beleidskader dat belangrijke industrieën ondersteunt en het concurrentievermogen op lange termijn versterkt.

- **Reshoring creëert een industriële renaissance**

Massale overheidsfinanciering in de VS, de EU en Azië stimuleert de verplaatsing van kritieke industrieën zoals halfgeleiders, farmaceutica en groene technologieën. Deze trend van reshoring creëert kansen in onder andere automatisering, industriële apparatuur en regionale logistiek.

- **Veerkracht is de nieuwe groeimotor**

Landen geven prioriteit aan veerkracht in infrastructuur, energie, technologie en veiligheid. Gemoderniseerde energienetwerken, digitale infrastructuur en robuuste logistieke netwerken zullen de basis vormen voor zowel economische stabiliteit als nieuwe beleggingsmogelijkheden.

- **Structurele verschuiving naar strategische veiligheid**

Het veiligstellen van de toegang tot energie, kritieke materialen en geavanceerde technologie en het vergroten van de nationale veiligheid en stabiliteit is centraal komen te staan in het economische beleid, waardoor het verband tussen veerkracht en concurrentievermogen in een multipolaire wereld wordt versterkt. Europa neemt die les ter harte, getuige de enorme investeringsprogramma's die de regio naar meer strategische veerkracht en autonomie leiden. Wat begon als crisismanagement is uitgegroeid tot een structurele transformatie.

De thematische benadering van Candriam is gericht op het identificeren van en beleggen in bedrijven die veerkracht, innovatie en duurzaam leiderschap combineren - waardoor wereldwijde ontwrichting een kans op lange termijn wordt voor zowel beleggers als de maatschappij.

Dit document wordt alleen voor informatieve en educatieve doeleinden verstrekt en kan de mening en eigendomsinformatie van Candriam bevatten, het vormt geen aanbod om financiële instrumenten te kopen of te verkopen, noch vormt het een beleggingsaanbeveling of een bevestiging van enigerlei transactie, tenzij uitdrukkelijk overeengekomen. Hoewel Candriam de gegevens en bronnen in dit document zorgvuldig selecteert, kunnen fouten of weglatingen niet a priori worden uitgesloten. Candriam kan niet aansprakelijk worden gesteld voor directe of indirecte schade als gevolg van het gebruik van dit document. De intellectuele eigendomsrechten van Candriam moeten te allen tijde worden gerespecteerd, de inhoud van dit document mag niet worden gereproduceerd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Dit document vormt geen onderzoek op beleggingsgebied zoals gedefinieerd in artikel 36, lid 1 van de gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 van de Commissie. Candriam benadrukt dat deze informatie niet is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen ter bevordering van onafhankelijk onderzoek op beleggingsgebied en dat deze informatie niet onderworpen is aan beperkingen die het uitvoeren van transacties voorafgaand aan de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied verbieden.

Dit document is niet bedoeld om producten of diensten te promoten en/of aan te bieden en/of te verkopen. Het document is ook niet bedoeld om een verzoek in te dienen voor het leveren van diensten.